

13 IN DE OORLOG

AFLEVERING 12 SCRIPT

"BEVRIJDING"

12.1 LEADER

Caleidoscoop van iconische momenten uit de Tweede Wereldoorlog, afgewisseld met spelende kinderen in dezelfde periode. Tussendoor worden korte impressies getoond van de hoogtepunten uit de huidige aflevering.

12.2 DRAMA: INT. STATION – PERRON (LIMBO)

Stationsgeluiden. Een bord tegen de muur: BREMEN HAUPT-BAHNHOF. Daaronder een bankje met de 16-jarige Duitse soldaat JURGEN BECKER. Een brandschoon uniform van de Wehrmacht, ransel en stahlhelm naast hem op het bankje.

STATIONSOMROEPER (V.O.)

(Duits) De internationale trein
naar Amsterdam zal over tien
minuten op perron vier aankomen.

JURGEN begint zijn spullen bijeen te pakken. TITEL:
JURGEN, 1945, DE BEVRIJDING.

12.3 ARCHIEF: AMERIKANEN IN MAASTRICHT

Onder luide toejuichingen rijden de Amerikaanse troepen Maastricht binnen. TITEL: 15 SEPTEMBER 1944, MAASTRICHT.

RADIOSTEM (V.O.)

Vier jaar, vier maanden en vier
dagen nadat de Duitsers ons land
waren binnengerukt, stroomden
eenheden van het Amerikaanse leger
onze oudste stad binnen.

Amerikaanse soldaten lopen door de stad. Sommigen met een bosje bloemen. Vrouwen en kinderen kijken lachend toe.

RADIOSTEM (V.O.)

De Yankees werden onthaald door een
burgerij die zich moest bezinnen
tussen tranen van vreugde en
enthousiasme.

De Amerikaanse troepen rijden over de Servaasbrug.

12.4 LOCATIE: EXT. SINT-SERVAASBRUG

De PRESENTATRICE staat midden op de stenen Servaasbrug over de Maas in het hartje van Maastricht.

PRESENTATRICE

Na de geallieerde landing op 6 juni 1944 in Normandië worden snel achter elkaar Parijs, Brussel en Antwerpen bevrijd. Op 15 september volgt Maastricht, als eerste Nederlandse stad.

Ze hangt over de reling van de brug.

PRESENTATRICE

Iedereen denkt dat de rest van het land ook snel bevrijd zal worden, want het Duitse leger is helemaal ingestort, toch?

Ze kijkt in de camera.

PRESENTATRICE

Maar dat valt vies tegen.

12.5 ANIMATIE: NEDERLAND BLIJFT BEZET

Een plattegrond van Noord-West-Europa met de opmars van de Geallieerden vanuit Frankrijk en België.

PRESENTATRICE (V.O.)

De Britten en Amerikanen willen in één klap doorstoten naar Arnhem, maar die aanval mislukt volledig.

De blauwe pijl wordt door de zwarte pijlen van de Duitsers teruggedreven naar het zuiden.

PRESENTATRICE (V.O.)

Daarom besluiten zij om Nederland links te laten liggen en dwars door Duitsland op te trekken.

Een blauwe pijl toont de Geallieerde opmars in Duitsland.

PRESENTATRICE (V.O.)

Tegelijkertijd wordt in Polen het Duitse leger achteruit gedrongen door de Russen.

Een rode pijl vanuit het oosten dringt Polen binnen.

12.6 ARCHIEF: INSTRUCTIE VAN PANZERVUIST

Gewone burgers krijgen een demonstratie van het

schieten met een panzervuist (een soort bazooka).

PRESENTATRICE (V.O.)

Ondanks de enorme verliezen en de onvoorstelbare verwoestingen, wil Hitler de strijd niet opgeven.

Een vrouw in burgerkleding houdt de panzervuist op haar schouder en schiet een granaat af.

PRESENTATRICE (V.O.)

Hij geeft opdracht om door te vechten en iedereen moet meedoen. Opa's die vroeger soldaat zijn geweest, maar ook invaliden.

12.7 ARCHIEF: UITREIKEN VAN IJZEREN KRUIS

In zijn hoofdkwartier ontvangt Hitler twintig leden van de Hitlerjeugd die een IJzeren Kruis ontvangen.

PRESENTATRICE (V.O.)

Zelfs vrouwen en schooljongens van 11, 12 jaar oud melden zich om Duitsland te verdedigen.

Melancholische pianomuziek begint en een mannenstem zingt een populair Duits liedje uit 1942 van Willy Berking.

OSKAR (V.O.)

(zingt)

Warum nur warum...

12.8 DRAMA: INT. DUITSE CLUB

Achter een piano speelt en zingt Leutnant-zur-See OSKAR FUCHS in een opengeknoopt uniformjasje van de Kriegsmarine.

OSKAR

(zingt)

... muß alles vergeh'n? Oh... warum nur, warum bleibt gar nichts besteh'n?

Over de piano heen hangt TINEKE met een glas Schnapps - OSKARS Nederlandse vriendin van begin twintig.

GUNTHER (O.S.)

(Duits) Hé Ossie, dit moet je zien!

In de deuropening is GUNTHER SCHMIDT verschenen - een Hauptmann van de Wehrmacht met een rol toiletpapier.

GUNTHER

(Duits) Net aangekomen uit Bremen.

Onwennig komt JURGEN BECKER naar binnen: een keurig Wehrmacht-uniform; een Stahlhelm op het hoofd, iets te groot.

JURGEN
HEIL HITLER!

Hij brengt de Hitlergroet en blijft stram in de houding staan. Stralend bekijken GUNTHER en OSKAR de nieuwkomer.

OSKAR
(Duits) Oohh! Wat is hij dapper!

GUNTHER
(Duits) Een held is het!

Hij loopt om JURGEN heen en bekijkt hem van top tot teen, terwijl hij zijn eigen buik inhoudt en z'n jasje dichtknoopt.

TINEKE
(meelevend)
Een kind! Het is nog maar een kind!

GUNTHER
(Duits) Ha-ha, daarmee moet Duitsland de oorlog winnen!

JURGEN
(Duits) En dat gaan we ook!

Een ogenblik staren de anderen hem verrast aan. Dan slaat OSKAR in zijn handen van plezier.

OSKAR
(Duits) Hij gelooft er nog in!

GUNTHER
(Duits) Dan ben je mooi te laat, jochie, de oorlog is voorbij!

JURGEN
(Duits) Nog lang niet, herr Hauptmann, want Hitler heeft wonderwapens!

OSKAR
(Duits) Sprookjes!

TINEKE
Ach, laat hem toch.

Ze slaat haar armen om de middel van OSKAR. JURGEN voelt zich nu een stuk minder zeker en laat zijn houding varen.

PRESENTATRICE (V.O.)
Maar het zijn geen sprookjes. De

Duitsers hebben echt geheime wapens
die hun tijd ver vooruit zijn.

12.9 ARCHIEF: START VAN V1

ZOEFFF! Vanaf een lange schans in de duinen wordt een
V1 gelanceerd die wegvliegt boven zee.

PRESENTATRICE (V.O.)

Zoals deze vliegende bom zonder
piloot – de V1, die van een schans
wordt gelanceerd en in de richting
van Londen blijft vliegen.

Met een voortdurend pruttelend geluid vliegt de V1
boven zee en boven Engeland.

PRESENTATRICE (V.O.)

... totdat de motor afslaat en hij
naar beneden valt.

Een huiveringwekkende stilte.

12.10 ARCHIEF: ONTPLOFFING VAN V1

De contouren van Londen waar nog steeds een angstige
stilte heerst. Dan opeens een enorme ontploffing in de
verte, waar een grote wolk opstijgt.

PRESENTATRICE (V.O.)

Doodsbang zijn de Londenaren voor
dit nieuwe wapen dat hele huizen-
blokken wegvaagt.

12.11 LOCATIE: MARINEMUSEUM SOESTERBERG

De PRESENTATRICE staat naast een V1.

PRESENTATRICE

Dit is zo'n V1, een Duits wonderwapen
waarvan er in totaal meer dan
tienduizend worden afgevuurd.

Ze toont de rails van de startbaan tussen de bommen.

PRESENTATRICE

Maar omdat het wapen niet zo snel
vliegt, lukt het de Engelsen steeds
beter om het onschadelijk te maken
voordat het zijn doel bereikt.

12.12 ARCHIEF: JACHTVLIEGTUIG BESCHIET V1

Spectaculaire opnames vanuit de cockpit van een

jachtvliegtuig dat een V1 beschiet.

PRESENTATRICE (V.O.)

Sommige piloten durven de bom zelfs een tikje met hun vleugel te geven, zodat hij uit koers raakt.

De V1 wordt geraakt en ontploft. Het jachtvliegtuig duikt door de vlammenzee heen.

12.13 LOCATIE: INT. GRAVE – DELFTS LEGERMUSEUM

De PRESENTATRICE staat naast een opengewerkt model van een V2-raket die in het Delftse legermuseum staat opgesteld.

PRESENTATRICE

Daarom ontwikkelen de Duitsers een nog gevaarlijker wapen: de V2. En dat is een echte raket. Je schiet hem af.

Ze maakt een ballistische baan met haar handen.

PRESENTATRICE

En dan vliegt hij zo. Het gaat zo snel dat niemand hem ziet of hoort aankomen.

12.14 ARCHIEF: LANCERING VAN V2

Een ingekleurde V2 wordt gelanceerd vanaf Peenemünde en vliegt met een boog naar de hemel.

12.15 ARCHIEF: SCHADE VAN V2-EXPLOSIE

De enorme schade van een V2-explosie in Antwerpen, waar slachtoffers vanonder het puin worden gehaald.

PRESENTATRICE (V.O.)

Deze V-wapens maken heel veel slachtoffers onder de bevolking: meer dan dertienduizend in totaal.

12.16 DRAMA: INT. DUITSE CLUB

In doodse stilte staat JURGEN zonder helm en met een strak gezicht te luisteren.

PRESENTATRICE (V.O.)

Maar toch kunnen ze de uitkomst van de oorlog niet veranderen.

Leunend op de mantel van een open haard staat OSKAR met ingehouden adem te luisteren.

RADIOSTEM (V.O.)

... bij de verdediging van Berlijn
tegen de barbaarse horden van het
Sovjetleger...

TINEKE staat zenuwachtig in de deuropening te luisteren.

RADIOSTEM (V.O.)

... tijdens het heldhaftig leiden
van de Duitse troepen in het heetst
van de strijd...

GUNTHER zit voorovergebogen in een fauteuil te
luisteren naar een radiotoestel.

RADIOSTEM (V.O.)

... is vanmiddag om vijftien uur
dertig onze Rijkskanselier en
Führer... Adolf Hitler... gesneuveld.

TINEKE

Hitler ist Tod.

Een verlamme stilte.

GUNTHER

(Duits) Mijn God...

KLIK! JURGEN heeft het radiotoestel uitgedraaid.

JURGEN

(Duits) LEUGENS! ALLEMAAL LEUGENS!

Verontrust komt TINEKE verder naar binnen en omhelst OSKAR.

JURGEN

(Duits) DE FÜHRER ZOU ONS NOOIT IN
DE STEEK LATEN. DIE LEIDT ZIJN VOLK
IN DE MOEILIJKSTE UREN.

BAM! BAM! BAM! Woedend slaat hij met een vlakke hand op
een tafelblad om zijn frustraties af te reageren.

JURGEN

(Duits) ZE PROBEREN ONS TE
MISLEIDEN MET VALSE GERUCHTEN!

Een geladen stilte.

OSKAR

(zacht)

(Duits) Laten we hopen van niet.

12.17 ARCHIEF: RUSSISCHE VLAG OP RIJKSDAG

Een groep soldaten van het Rode leger rent met een vlag de trappen van de Rijksdag op.

PRESENTATRICE (V.O.)

Op 30 april 1945 hebben de Russische soldaten bijna heel Berlijn veroverd en plaatsen een vlag op de Rijksdag, het parlamentsgebouw van Duitsland. Deze historische gebeurtenis wordt een paar dagen later nog eens nagespeeld.

De sovjetsoldaten beklimmen het dak van de Rijksdag, waar ze de rode hamer-en-sikkelvlag plaatsen.

PRESENTATRICE (V.O.)

Hitler beseft dat hij de oorlog heeft verloren en pleegt zelfmoord.

12.18 ARCHIEF: PUINHOPEN VAN BERLIJN

Vanuit een vliegtuig worden de indrukwekkende puinhopen van Berlijn gefilmd, waar maar geen einde aan komt.

PRESENTATRICE (V.O.)

Na zes jaar oorlog voeren ligt zijn droom van een groot Duits rijk aan gruzelementen.

12.19 LOCATIE: EXT. WAGENINGEN - HOTEL DE WERELD

De PRESENTATRICE loopt langs Hotel De Wereld.

PRESENTATRICE

Hier in dit hotel onderhandelen de Duitsers en de Canadezen over de overgave van het Duitse leger in Nederland.

Ze kijkt om zich heen.

PRESENTATRICE

Het was hier, omdat de geallieerden daar lagen. (WIJST) De Duitsers lagen daar. (WIJST) En Wageningen lag precies in het midden.

12.20 ARCHIEF: AANKOMST VAN DELEGATIE

Aankomst van de Duitsers, de Canadezen en Bernhard.

12.21 LOCATIE: INT. WAGENINGEN - HOTEL DE WERELD

De PRESENTATRICE zit aan de onderhandelingstafel en kijkt rond.

PRESENTATRICE

In deze zaal en zelfs aan deze tafel vinden de besprekingen plaats.

Ze loopt naar de foto aan de muur en wijst aan.

PRESENTATRICE

Zo zag het eruit. De Duitsers, de Canadezen en de baas van het Nederlandse leger, prins Bernard. De opa van Willem Alexander. En als ze allemaal getekend hebben, is het eindelijk vrede. Het Duitse leger heeft verloren. Nederland is weer vrij.

RADIOSTEM (V.O.)

Hier radio Oranje. Goedenavond luisteraars, waar ook ter wereld.

12.22 ARCHIEF: MAN HIJST NEDERLANDSE VLAG

Een man in zondags pak loopt met een grote, ingekleurde Nederlandse vlag de voortuin in. Zijn vrouw en kinderen volgen hem met sjerpen.

RADIOSTEM (V.O.)

Nederland is vrij... Het Duitse leger heeft gecapituleerd. Dat is de blijde tijding die zich gisteren kort na half negen over den ganzen wereld verspreidde.

De man plaatst de vlag overeind en die wappert in de lucht. Het gezin zwaait naar de vlag.

12.23 ARCHIEF: HIJSEN VAN VLAG

Meer ingekleurde vlaggen worden gehesen.

PRESENTATRICE (V.O.)

Iedereen is dolblij, als na vijf jaar oorlog het rood-wit-blauw weer wappert in de wind. Nu is het hele land bevrijd en iedereen viert feest.

Mensen staan te springen en te zwaaien richting camera. Gejuich en gezang van een grote menigte: ORANJE BOVEN!

12.24 DRAMA: INT. DUITSE CLUB

Vanachter de verduisterde ramen gaat het gejuich en gezang verder. Binnen heerst een beklemmende stilte.

PRESENTATRICE (V.O.)

Bijna iedereen.

GUNTHER is zwaar aan het drinken geslagen. Naast zijn fauteuil staan geroofde kisten vol drank opgestapeld.

JURGEN

(Duits) En wat moeten wij nou?

OSKAR

(Duits) Gewoon. Ons overgeven.

Hij zit achter de piano en slaat wat accoorden aan.

JURGEN

(Duits) Zonder te vechten?!

OSCAR

(Duits) Wees blij! Deze krankzinnige oorlog is voorbij en wij leven nog!

JURGEN

(Duits) Maar onze eed dan?! We hebben trouw gezworen aan Hitler!

GUNTHER

(met dubbele tong)

(Duits) De Führer is dood.

OSKAR

(zingt)

Im Leben geht alles vorüber. Auch das Glück, doch zum Glück auch das Leid.¹⁾

JURGEN

(Duits) EN ZIJN BELOFTEN DAN?! DUITSLAND ZOU OVERWINNEN! WE ZOULDEN HET MACHTIGSTE LAND TER WERELD WORDEN! WAAROM ZIJN WE ANDERS DIE HELE OORLOG BEGONNEN?!

Stilte. Van buiten klinkt nog steeds gezang en gejuich.

OSKAR

(Duits) Sprookjes, allemaal sprookjes.

12.25 LOCATIE: EXT. AMSTERDAM - DAM

---

¹ Uit de film *Kora Terry* (1940) met Marika Rökk.

De bevrijdingsgeluiden verdwijnen. De PRESENTATRICE staat voor het paleis op de Dam.

PRESENTATRICE

Het is totale chaos in Nederland.
De Duitse soldaten hebben zich overgegeven, maar de bevrijders zijn er nog niet.

Ze loopt naar voren het plein op.

PRESENTATRICE

Leden van het verzet proberen de orde te handhaven. Zij noemen zich de Binnenlandse Strijdkrachten en velen van hen dragen een blauwe overall met oranje armband.

12.26 ARCHIEF: MENIGTE PAKT NSB-ER VAN GENECHTEN

De hoge NSB-er Van Genechten staat op straat in Den Haag en ziet niet hoe een woedende menigte op hem afkomt. De Binnenlandse Strijders daarin dragen ingekleurde blauwe overalls en oranje armbanden.

PRESENTATRICE

Ze arresteren veel leden van de NSB, die met de Duitsers hebben samengewerkt. En dat gaat niet altijd even zachtzinnig.

Opeens hoort Van Genechten iets en hij draait zich om. Als hij de menigte ziet, probeert hij te vluchten, maar even later is hij toch gevangen genomen.

12.27 ARCHIEF: VERNEDERING VAN LANDVERRADERS

Een man draagt een bord: IK BEN EEN LANDVERRADER.

PRESENTATRICE (V.O.)

Vaak wordt er meteen wraak genomen op landverraders. Ze worden geslagen en belachelijk gemaakt.

Een andere man schrobt de straat met een borstel.

12.28 ARCHIEF: TROTSE MOFFENHOER IN GRONINGEN

Een jonge vrouw in Groningen kijkt trots en kaarsrecht voor zich uit, terwijl ze wordt kaalgeknipt.

PRESENTATRICE (V.O.)

En vrouwen die met Duitse soldaten zijn omgegaan, worden kaalgeschoren.

Soms worden ze daarna besmeurd met
verf of er wordt een hakenkruis op
hun hoofd geschilderd.

De vrouw loopt met geheven hoofd weg, terwijl de menigte
joelend achter haar aankomt.

KINDERSTEMMEN (V.O.)

(zingen)

Kale kop, kale kop.
Met een hakenkruis erop.
met een hakenkruis erop.

12.29 DRAMA: INT. DUITSE CLUB

In de deuropening staat TINEKE met een doek strak om haar
hoofd gebonden. De zijkant van haar gezicht zit onder de
verf en onder haar neus is een Hitlersnor geschilderd.

KINDERSTEMMEN (V.O.)

(zingen)

Kale kop, kale kop.
Met een hakenkruis erop.
met een hakenkruis erop.

Geschrokken komt OSKAR naar TINEKE toegesnel.

OSKAR

(Duits) WIE HEEFT DAT GEDAAN?!

Maar TINEKE houdt hem af en stapt waardig naar binnen.

TINEKE

Het is niets. Laat maar.

In de fauteuil ligt GUNTER zijn roes uit te slapen.

OSKAR

(Duits) KUNNEN ZE WEL TEGEN EEN VROUW?!

TINEKE

Lieverd, het is maar verf en m'n
haar groeit wel weer aan.

Buiten adem komt JURGEN vanuit de gang naar binnen gerend.

JURGEN

(Duits) DE CANADEZEN KOMEN ERAAN!

OSKAR

(Duits) Vijf jaar lang hoor je ze
niet, die Hollanders. En pas wanneer
hun geallieerde vriendjes d'r zijn,
durven ze met z'n allen een vrouw te

mishandelen. Lafbekken.

Van buiten klinkt het gebrom en geratel van de Canadese voertuigen die de stad binnen trekken.

12.30 ARCHIEF: INTOCHT VAN DE GEALLIEERDEN

Boven het lawaai van de voertuigen uit, begint opgewekte Amerikaanse muziek te spelen. In kleur zwaaien kinderen en verpleegsters met vlaggetjes.

PRESENTATRICE (V.O.)

Overal waar de geallieerde troepen de steden binnenrijden, worden ze door een enthousiaste menigte begroet.

Een man rent met een brencarrier mee. Tientallen burgers zitten bovenop een vrachtwagen of dansen op straat.

12.31 ARCHIEF: JOODSE JONGENS IN OPTOCHT

Twee Joodse jongens met Davidsster lopen mee in een kleine optocht in Gennip. Twee Binnenlandse Strijders op straat.

PRESENTATRICE (V.O.)

Ondergedoken dwangarbeiders en Joden kunnen voor het eerst in jaren weer vrij over straat lopen.

12.32 ARCHIEF: INTOCHT VAN PRINSES IRENEBRIGADE

Duizenden toeschouwers zwaaien enthousiast vanaf beide kanten van de weg, als de Irenebrigade Den Haag intrekt.

MEISJESSTEM (V.O.)

Dat eerste gevoel toen tanks kwamen aanrollen. Dat enorme gevoel van opluchting is met geen pen te beschrijven. Veel mooier dan je geslaagd bent voor een belangrijk examen of een voetbalwedstrijd wint. Dit is veel belangrijker!

Een brencarrier volgepakt met burgers komt voorbij.

12.33 LOCATIE: EXT. AMSTERDAM - DAM

De PRESENTATRICE draait een blik corned beef open.

PRESENTATRICE

Bovendien nemen de bevrijders chocola mee, echte sigaretten en tandpasta, wat in Nederland al jaren niet meer te krijgen is.

Het blik is open en ze neemt een hap met een lepel.

PRESENTATRICE

Maar ook nieuwigheden die wij nog helemaal niet kennen, zoals nylon panties voor vrouwen, coca cola en corned beef.

Ze heft haar blik omhoog.

PRESENTATRICE

Maar het lekkerste van alles is sjewing kum... Kauwgum.

Ze toont een strookje Wrigley en stopt het in haar mond.

12.34 ARCHIEF: KINDEREN KAUWEN KAUWGOM

Kinderen kauwen eindeloos op kauwgom.

PRESENTATRICE (V.O.)

Dagen achtereen kauwen kinderen daarop. Ze leggen het 's nachts op hun nachtkastje en stoppen het gelijk weer in hun mond als ze de volgende dag wakker worden.

12.35 ARCHIEF: UITDELEN VAN SPULLEN

Geallieerde soldaten delen voorwerpen en levensmiddelen uit aan Nederlandse burgers.

PRESENTATRICE (V.O.)

Het hele land viert feest en niets kan de vreugde nog verstoren...

In de verte klinkt gezang en gejuich: ORANJE BOVEN!

12.36 DRAMA: INT. DUITSE CLUB

De bezopen GUNTHER hangt tegen een geblindeerd kantelraam en kijkt door een kier naar de zingende mensenmassa op een plein in de diepte onder hem: ORANJE BOVEN! ORANJE BOVEN!

GUNTHER

(Duits) Moet je nou horen. Alsof zij de oorlog hebben gewonnen.

Stilte. Aan tafel zit JURGEN een ansichtkaart naar huis te schrijven: GRUSSE AUS HOLLAND. ICH KOMME WIEDER NACH HAUSE.

GUNTHER

(Duits) Binnen vijf dagen was Holland verslagen. Vijf! Ha-ha-ha. Zelfs de

Belgen hielden het langer vol.

Stilte. Het gezang buiten gaat verder: ORANJE BOVEN!

GUNTHER

(Duits) En toch zingen ze...

JURGEN

(Duits) De hele dag hetzelfde deuntje.

OSKAR

(Duits) Om gek van te worden.

Samen met TINEKE pakt hij zijn bezittingen in voor vertrek naar Duitsland.

GUNTHER

(Duits) Alsof zij ons hebben verjaagd.
Zonder maar een schot te lossen.

Rustig pakt hij zijn geweer en richt dat uit het raam.

OSKAR

(Duits) Ze doen maar. Ik ben blij dat
we deze hele rotoorlog-

PGOEWW! Een schot. OSKAR en JURGEN springen meteen overeind.
PGOEWW! Weer schiet GUNTHER door het raam en herlaadt meteen zijn geweer.

OSKAR

(Duits) BEN JE GEK GEWORDEN?!

PGOEWW! Het bevrijdingsgezang is gestopt en er wordt gegild.

JURGEN

(Duits) OPHOUDEN!

Hij wil het geweer uit GUNTHERS handen rukken, maar die geeft hem een tik met de geweerkolf en JURGEN valt achteruit.

12.37 ARCHIEF: SCHUILENDE MENSEN ACHTER LANTAARNPALEN

PGOEWW! Het schieten en het gegil gaat verder. Burgers schuilen achter een lantaarnpaal of stoeprand. Anderen verstoppen zich achter het orgel HET SNOTNEUSJE. PGOEWW!

PRESENTATRICE (V.O.)

Als een grote menigte op 7 mei de bevrijding viert op de Dam, worden ze plotseling beschoten door Duitse soldaten die zich nog niet hebben overgegeven.

12.38 LOCATIE: EXT. AMSTERDAM - DAM

De PRESENTATRICE staat op de Dam en wijst naar de Grote Club van waaruit destijds is geschoten.

PRESENTATRICE

Vanuit dat raam wordt geschoten. In het wilde weg. En iedereen op de Dam probeert te vluchten.

Ze wijst richting Damrak.

PRESENTATRICE

Toch vallen er 22 doden en meer dan 120 gewonden, voordat de daders kunnen worden uitgeschakeld.

12.39 DRAMA: INT. DUITSE CLUB

Een drietal DUITSE MILITAIREN en een VROUW staan op een rijtje met de handen in de nek en het gezicht naar de muur.

VERZETSMAN (O.S.)

WIE HEEFT ER GESCHOTEN?!

Niemand reageert. VERZETSMENSEN in blauwe overall met oranje armband van de Binnenlandse strijdkrachten staan met hun geweer in de aanslag.

VERZETSMAN

WIE SCHOOT ER?! WIE?!

Geen reactie. Dan grijpt de VERZETSMAN OSKAR bij de schouder en draait hem hardhandig om.

VERZETSMAN

WAS JIJ HET?! ZEG OP!

OSKAR

Es tut mir Leid.

Met een harde duw wordt hij teruggedraaid naar de muur.

VERZETSMAN

WIE WAS HET DAN WEL?! JIJ?!

Met een wilde ruk wordt JURGEN omgedraaid. Angstig kijkt hij naar de agressieve VERZETSMENSEN.

VERZETSMAN

HEB JIJ GESCHOTEN?!

Dreigende stilte.

VERZETSMAN

Kijk nou. Hij piest in z'n broek.

Inderdaad: in de broek van JURGEN is een grote natte plek verschenen. Een enkeling grinnikt en OSKAR kijkt opzij. JURGEN kleurt rood.

VERZETSMAN

Die moet maar snel terug naar z'n moeder.

Met rood hoofd ziet JURGEN hoe iedereen hem verder vergeet.

VERZETSMAN (TEGEN GUNTHER)

Wie heeft er geschoten?

Stilte. GUNTHER kijkt strak voor zich uit.

JURGEN

(Duits) IK HEB GESCHOTEN! IK!

Plotseling is hij naar voren gestapt. TINEKE draait zich verschrikt naar hem toe.

TINEKE

NEE!

EEN SCHOT! En verschikt zien TINEKE en de andere DUITSERS het lichaam van JURGEN ineenzakken.

VERZETSMAN

En jullie meekomen! Mitkommen!

Met de handen in de nek volgen OSKAR, GUNTHER en TINEKE de VERZETSMAN en stappen over het lichaam van JURGEN heen.

12.40 ARCHIEF: DUITSE SOLDATEN WORDEN AFGEVOERD

Duitse soldaten worden in vrachtwagens afgevoerd.

PRESENTATRICE (V.O.)

De daders worden afgevoerd maar op de Dam blijven de lichamen van hun slachtoffers achter.

12.41 ARCHIEF: WAPENS INLEVEREN

Duitse soldaten gooien geweren op een grote stapel.

PRESENTATRICE (V.O.)

Het zijn zo'n beetje de laatste slachtoffers die de Duitsers maken.

12.42 ARCHIEF: AFTOCHT VAN DUITSERS

Een groep Duitse soldaten op de fiets met een geweer over hun schouder rijdt ervandoor.

PRESENTATRICE (V.O.)

En vijf jaar na hun flitsende
overwinning, sjokken Duitse troepen
moedeloos en verslagen over de
afsluitdijk richting Duitsland.

12.43 ARCHIEF: BEVRIJDING IN AMSTERDAM

In kleur wordt het defilé op de Dam getoond, dat een
paar weken later wordt gehouden.

PRESENTATRICE (V.O.)

Dan pas kunnen de bevrijdingsfeesten
echt losbarsten en die zouden de hele
zomer voortduren.

12.44 LOCATIE: HAARLEM - HAARLEMMERHOUT (BEVRIJDINGSPOP)

De PRESENTATRICE staat aan de rand van het festival-
terrein en kijkt uit over de uitgelaten mensenmassa.

PRESENTATRICE

En de bevrijding wordt nog steeds
ieder jaar gevierd! Op 5 mei! Zoals
hier tijdens Bevrijdingspop Haarlem!

Ze gebaart naar de wapperende vlaggen.

PRESENTATRICE

Dan herdenken we dat de oorlog
voorbij is en dat we in vrijheid
mogen doen, zeggen en denken, wat
we willen.

12.45 DRAMA: INT. DUITSE CLUB

In de ruimte is niemand meer te bekennen. De fauteuil
is omgevallen en op tafel ligt nog de ansichtkaart van
JURGEN: GRUSSE AUS HOLLAND.

****